

Rolnummer 2502
Arrest nr. 151/2003 van 26 november 2003

A R R E S T

In zake : het beroep tot vernietiging van het decreet van het Vlaamse Gewest van 29 maart 2002 « houdende bekrachtiging van de stedenbouwkundige vergunningen verleend door de Vlaamse Regering op 18 maart 2002 in toepassing van het decreet van 14 december 2001 voor enkele bouwvergunningen waarvoor dwingende redenen van groot algemeen belang gelden », ingesteld door de gemeente Beveren en anderen.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit voorzitter A. Arts en rechter L. François, waarnemend voorzitter, en de rechters P. Martens, R. Henneuse, M. Bossuyt, E. De Groot, L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe en J.-P. Moerman, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter A. Arts,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van het beroep en rechtspleging

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 18 juli 2002 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 19 juli 2002, is beroep tot vernietiging ingesteld van het decreet van het Vlaamse Gewest van 29 maart 2002 houdende bekrachtiging van de stedenbouwkundige vergunningen verleend door de Vlaamse Regering op 18 maart 2002 in toepassing van het decreet van 14 december 2001 voor enkele bouwvergunningen waarvoor dwingende redenen van groot algemeen belang gelden (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 30 maart 2002) door de gemeente Beveren en door de hierna genoemde personen, handelend voor eigen rekening en, met uitzondering van R. Bleijenberg, voor de voornoemde gemeente, krachtens artikel 271 van de Nieuwe Gemeentewet: J. Creve, wonende te 9130 Kieldrecht, Oud Arendberg 111, M. Vergauwen, wonende te 9130 Doel, Camermanstraat 12, R. Van Buel, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 80, M. Rijssens, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 80, L. Adriaenssen, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 11, G. Adriaenssen, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 11, I. Tempelaer, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 11, P. Van Broeck, wonende te 9130 Kieldrecht, Belgische Dreef 4, C. Coolen, wonende te 9130 Doel, Scheldemolenstraat 87, H. Van Reeth, wonende te 9130 Kieldrecht, Oud Arendberg 111, J. Soetens, wonende te 9130 Doel, Camermanstraat 12, G. Van De Walle, wonende te 9130 Doel, Scheldemolenstraat 61, M. Aspers, wonende te 9130 Doel, Scheldemolenstraat 61, I. De Paepe, wonende te 9130 Doel, Scheldemolenstraat 65, B. Brijs, wonende te 9130 Doel, Scheldemolenstraat 51, G. Snoeck, wonende te 9130 Doel, Havenweg 16, R. Van Lomberghe, wonende te 9130 Doel, Havenweg 16, R. Marin, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 6, R. Marin, wonende te 9130 Doel, Havenweg 27, H. Barbieres, wonende te 9130 Doel, Hooghuisstraat 13, E. Peeters, wonende te 9130 Doel, Hooghuisstraat 13, J. Fierlefijn, wonende te 9130 Doel, Camermanstraat 14, L. Hack, wonende te 9130 Doel, Camermanstraat 19, M. De Lee, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 20, M. Van Den Keybys, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 21, C. Kimpe, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 21, J. Malcorps, wonende te 9130 Doel, Camermanstraat 11, J. Gillis, wonende te 9130 Doel, Liefkenshoekstraat 28, M. Windey, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 5, C. De Wael, wonende te 9130 Doel, Pastorijstraat 28, W. De Nijs, wonende te 9130 Doel, Pastorijstraat 28, S. De Graef, wonende te 9130 Doel, Scheldemolenstraat 47, J. Kouijzer, wonende te 9130 Doel, Scheldemolenstraat 47, M. De Spiegeleer, wonende te 9130 Doel, Zoetenberm 19, M. Janssens, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 78, R. De Maayer, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 78, C. De Caluwe, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 82, A. Cool, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 82, W. Paelinck, wonende te 9130 Doel, Scheldemolenstraat 25, H. Orleans, wonende te 9130 Doel, Camermanstraat 11, S. Collier, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 100, R. Buisseret, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 100, H. Versmissen, wonende te 9130 Doel, Havenweg 13, G. Verelst, wonende te 9130 Doel, Dreefstraat 1, Jeanne De Paepe, wonende te 9130 Doel, Scheldemolenstraat 55, Jerome De Paepe, wonende te 9130 Doel, Scheldemolenstraat 65, I. Huybrechts, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 51, L. De Cleene, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 44, L. Lockefer, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 55, S. Lockefer, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 55, P. Peeters, wonende te 9130 Doel, Hooghuisstraat 1, K. Suykens, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 21, D. Barnes, wonende te 9130 Doel, Havenweg 21, D. Severius, wonende te 9130 Doel, Havenweg 30, S. Geuens, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 10, S. Schoetens, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 10, H. Hermans, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 9c, J. Tronckoe, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 9c, S. Van De Craen, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 9c, A. De Man, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 24, E. Sonck, wonende te 9130 Doel,

Vissersstraat 24, L. Hoof, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 25, G. De Pette, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 25, J. Meul, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 27, G. Gillis, wonende te 9130 Doel, Vissersstraat 33, P. Meulen, wonende te 9130 Doel, Liefkenshoekstraat 20, L. De Vos, wonende te 9130 Doel, Liefkenshoekstraat 20, S. Moenssen, wonende te 9130 Doel, Camermanstraat 41, A. Helmut, wonende te 9130 Doel, Hooghuisstraat 21, K. Van Gijssel, wonende te 9130 Doel, Hooghuisstraat 21, N. Poppe, wonende te 9130 Doel, Oostlangeweg 18, V. Druyts, wonende te 9130 Doel, Oostlangeweg 18, G. Maesen, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 668, P. Borghs, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 68, I. Struys, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 45, D. Boeckling, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 45, L. Gys, wonende te 9130 Doel, Zoetenberm 33, R. Van Mol, wonende te 9130 Doel, Hertog Prosperstraat 4, F. Verhulst, wonende te 9130 Doel, Hertog Prosperstraat 4, F. Dejonck, wonende te 9130 Doel, Saftingen 26, D. Vercauteren, wonende te 9130 Doel, Saftingen 26, T. Wille, wonende te 9130 Doel, Havenweg 30a, K. Caps, wonende te 9130 Doel, Saftingen 14, L. De Rijcke, wonende te 9130 Kieldrecht, Sint-Engelbertusstraat 27, R. Bleijenberg, wonende te Nederland, Nieuw Namen, Kerkpad 15, T. Werkers, wonende te 9130 Doel, Sint-Engelbertusstraat, L. Buysrogge, wonende te 9130 Doel, Hertog Prosperstraat 8, J. De Cleene, wonende te 9130 Doel, Sint-Engelbertusstraat 22, S. De Bruyn, wonende te 9130 Doel, Sint-Engelbertusstraat 20, L. Franssen, wonende te 9130 Doel, Hertog Prosperstraat 7, I. Weyenberg, wonende te 9130 Doel, Ouden Doel 19, M. Jacobs, wonende te 9130 Doel, Oostlangeweg 26, C. Smet, wonende te 9130 Kieldrecht, Pillendijk 77, W. Aelbrecht, wonende te 9130 Kieldrecht, Pillendijk 73, W. Faure, wonende te 9130 Kieldrecht, Pillendijk 53, B. De Decker, wonende te 9130 Kieldrecht, Pillendijk 41, L. D'Hamers, wonende te 9130 Kieldrecht, Oud Arendberg 116, O. Van As, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 63, B. De Bock, wonende te 9130 Doel, Zoetenberm 26, R. De Bock, wonende te 9130 Doel, Zoetenberm 26, A. Geerts, wonende te 9130 Doel, Saftingen 3, P. Onghena, wonende te 9130 Doel, Oostlangeweg 26, K. Van Mol, wonende te 9130 Doel, Oostlangeweg 24, M. Van Mol, wonende te 9130 Doel, Oostlangeweg 24, A. Collier, wonende te 9130 Kieldrecht, Oud Arendberg 118, J. De Vriendt, wonende te 9130 Doel, Engelsesteenweg 8, J. De Smet, wonende te 9130 Doel, Pastorijstraat 9, en F. Van Gijssel, wonende te 9130 Verrebroek, Gemenestraat 22.

Bij hetzelfde verzoekschrift is eveneens een vordering tot schorsing ingesteld van voormelde norm. Bij het arrest nr. 174/2002 van 27 november 2002 (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 6 maart 2003) heeft het Hof de vordering tot schorsing verworpen.

Memories zijn ingediend door :

- het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen, met maatschappelijke zetel te 2000 Antwerpen, Entrepotkaai 1;
- de Vlaamse Regering.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- de verzoekende partijen;
- het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen.

Op de openbare terechtzitting van 7 oktober 2003 :

- zijn verschenen :

. Mr. M. Storme en Mr. I. Rogiers, advocaten bij de balie te Brussel, voor de verzoekende partijen;

. Mr. R. Heijse en Mr. J. Goris *loco* Mr. J. Bouckaert, advocaten bij de balie te Brussel, voor het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen;

. Mr. Y. Loix, advocaat bij de balie te Antwerpen, *loco* Mr. P. Van Orshoven, advocaat bij de balie te Brussel, en *loco* Mr. H. Sebreghts, advocaat bij de balie te Antwerpen, voor de Vlaamse Regering;

- hebben de rechters-verslaggevers A. Alen en J.-P. Snappe verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De voorschriften van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden in acht genomen.

II. *Onderwerp van de bestreden bepalingen*

Het beroep tot vernietiging is gericht tegen het decreet van het Vlaamse Gewest van 29 maart 2002 « houdende bekrachtiging van de stedenbouwkundige vergunningen verleend door de Vlaamse regering op 18 maart 2002 in toepassing van het decreet van 14 december 2001 voor enkele bouwvergunningen waarvoor dwingende redenen van groot algemeen belang gelden » (*Belgisch Staatsblad*, 30 maart 2002). Dat decreet luidt als volgt :

« Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. De volgende stedenbouwkundige vergunningen verleend door de Vlaamse regering op 18 maart 2002 worden bekrachtigd; deze stedenbouwkundige vergunningen zijn verleend voor werken, handelingen en inrichtingen nodig om het Deurganckdok aan te leggen en operationeel te maken zoals bedoeld in het decreet van 14 december 2001 voor enkele bouwvergunningen waarvoor dwingende redenen van groot algemeen belang gelden :

1° de stedenbouwkundige vergunning voor het bouwen van de kaaimuren voor het getijdendok genaamd Deurganckdok, de aansluiting ervan op de oevers van de Schelde via een met verankerde damwanden verstevigde oeververdediging, het deels opbreken van wegen (jaagpad Sigmadijk, deel Liefkenshoekstraat en 'het Geslecht '), het aanleggen van beperkte weginfrastructuur (jaagpad en vervanging van de Liefkenshoekstraat), alsook de aanleg van tijdelijke dijken om een deel van het dok na het vrijbaggeren te kunnen in gebruik nemen. Verder omvat de vergunning de aanleg van spoorzaten voor de ontsluiting van het dok;

2° de stedenbouwkundige vergunning voor het uitvoeren van baggerwerken ter hoogte van het Deurganckdok – fase 1, 2 en 3, het baggeren van een verbindingsgeul met de Schelde, de afwerking van de bergingszones S8, S9, S10, S11, S12 en C34, de aanleg en ophoging van de bergingszones S13, S14, S15, S16, C45, C59, C60, C61, C62 en C63, de bouw van een afsluitdam in het Doeldok, het dempen van een gedeelte van Doeldok, de ontbossing van de bergingszones C34. De verruiming van de Drempel van Frederik en Zandvliet;

3° de stedenbouwkundige vergunning voor de aanleg van een leefbaarheidsbuffer nabij Doel, aan de rand van het zeehavengebied type 2, tussen Doel en de terreinen rond het Deurganckdok;

4° de stedenbouwkundige vergunning voor het aanleggen van ontsluitingswegen, het aanpassen van de oprit op de ringautoweg R2 (vak Liefkenshoektunnel - Beverentunnel, het aanleggen/aanpassen van de Sint-Antoniusweg, het Geslecht en de Sint-Annalaan, de Ketenislaan, Ploegweg en Oude Dijk, de Sint-Jansweg. De aanleg van vier wegbruggen en een spoorwegbrug, en alle werken en handelingen zoals omschreven op de 32 tekeningen;

5° de stedenbouwkundige vergunning voor de aanleg van de sporen aan de containerterminal rond het Deurganckdok, evenals de aanleg van de bundel Kalishoek, Doelbundel, de verbindingssporen tussen deze bundels en de aansluiting op lijn 208 ter hoogte van ' Geslecht ';

6° de stedenbouwkundige vergunning voor het afgraven van het terrein ' Paardenschor ' tot het natuurlijk schorre-niveau, en het realiseren van een Scheldedijk op sigmahoogte over de lengte van het af te graven terrein;

7° de stedenbouwkundige vergunning voor de aanleg van een plas met oever- en waterzones in het natuurgebied Drijdijck en het aansluitend ecologisch deel van de volumebuffer;

8° de stedenbouwkundige vergunning voor de aanleg van een zoetwaterkreek in het ecologisch deel van de volumebuffer voor zeehavengebied met tijdelijke agrarische bestemming;

9° de stedenbouwkundige vergunning voor de aanleg van de ringdijk ten behoeve van het gecontroleerd overstromingsgebied (GOG) te Kruibeke-Bazel-Rupelmonde;

10° de stedenbouwkundige vergunning voor de aanleg van een tijdelijke zandstock ten behoeve van de aanleg van het gecontroleerd overstromingsgebied (GOG) te Kruibeke-Bazel-Rupelmonde;

11° de stedenbouwkundige vergunning voor de bouw van een tijdelijke baileybrug ter hoogte van de kruising van de Scheldelei te Kruibeke met een aan te leggen werfweg. »

III. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van het belang van de verzoekende partijen

A.1.1. De verzoekende partijen menen dat zij belang hebben bij hun beroep tot vernietiging van het bestreden decreet, wat reeds werd bevestigd in het arrest nr. 116/2002 en nog evidentier is voor het thans bestreden decreet. Zij wonen allen in de nabijheid van één van de van algemeen belang verklaarde werken of zijn daar eigenaar of pachter van gronden. Velen van hen zijn ook eisers of verzoekers in één of meer van de hangende rechtsgedingen waarin het bestreden decreet volgens hen ingrijpt. Dat decreet strekt volgens de verzoekende partijen in hoofdzaak ertoe hen de rechtsbescherming voor de Raad van State en de gewone rechtscolleges te ontnemen. Zij hebben eveneens belang bij het aanvechten van het onderdeel met betrekking tot de natuurcompensaties : als het Vlaamse Gewest natuurgebieden wil aantasten, moet het vooraf op een wettige en rechtmatige wijze compensaties realiseren. Zij zijn geschaad in hun belangen inzake woonklimaat, leefmilieu, gezondheid en veiligheid, rechtszekerheid en leefbaarheid en in hun eigendomsrecht.

Ook het belang van de gemeente Beveren, voor wie de andere verzoekers krachtens artikel 271 van de Nieuwe Gemeentewet optreden, is duidelijk, nu een belangrijke gemeenschap in en van die gemeente wordt bedreigd. De vergunde werken vernietigen ook voor de andere inwoners waardevolle natuurgebieden, zodat recreatiemogelijkheid verdwijnt.

A.1.2. De Vlaamse Regering voert aan dat de verzoekende partijen geen belang hebben bij hun beroep tot vernietiging, omdat alle grieven, zoals moge blijken uit de omschrijving van de nadelen, gericht zijn tegen de bekrachtigde vergunningen - die evenwel zelf niet worden bestreden - en niet tegen het bekrachtigingsdecreet. Ter zake doet het er niet toe dat die in het bestreden decreet werden bekrachtigd. Er bestaat immers geen causaal verband tussen de bestreden norm en het aangevoerde nadeel, minstens mag uit dat nadeel niet het belang worden afgeleid om de vernietiging van het bekrachtigingsdecreet te vorderen. Bovendien kunnen de verzoekende partijen niet worden benadeeld door vergunningen die zijn verleend om inzonderheid natuurcompenserende maatregelen te verwezenlijken waarop zij juist aandringen, onder meer op het grondgebied van de gemeente Kruikebeke, waarvan zij geen inwoners zijn.

Volgens de Vlaamse Regering zetten de verzoekende partijen ook niet uiteen hoe zij nadelig zouden kunnen worden geraakt door de onderdelen van het decreet die de uitvoering van de Europese regelgeving mogelijk maken. Zij vorderen de vernietiging van bepalingen die werden aangenomen ter uitvoering van de vogel- en habitatrichtlijnen, terwijl zij hun middelen in essentie putten uit de niet-uitvoering ervan.

Wat inzonderheid de verzoekende partij betreft die in Nederland woont, wordt niet aangetoond dat zij huurder of eigenaar is van een goed dat gelegen is binnen het gebied waarop de bouwvergunningen betrekking hebben. Evenmin toont zij aan welk nadeel zij lijdt of in welke hoedanigheid zij optreedt.

Het beroep tot vernietiging ingesteld door de gemeente Beveren is evenmin ontvankelijk. Het zijn alleen de democratisch verkozen organen van de gemeente die, niettegenstaande de te dezen toegepaste procedure van artikel 271 van de Nieuwe Gemeentewet, het belang kunnen staven dat rechtens vereist is om een procedure bij het Arbitragehof in te leiden. Het college van burgemeester en schepenen - dat overigens de meeste van de bouwvergunningen gunstig heeft geadviseerd - heeft ter zake als orgaan van actief bestuur reeds geoordeeld over het belang en de gemeente kan niet zelf in rechte treden met betrekking tot het optreden van dat orgaan, zelfs niet wanneer het ongunstig heeft geadviseerd. De gemeente kan evenmin optreden tegen vergunningen met betrekking tot gronden die niet op haar grondgebied gelegen zijn of waarvoor zij geen adviesbevoegdheid had.

A.1.3. De tussenkommende partij, het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen (hierna : « G.H.A. »), is van oordeel dat het door de verzoekende partijen aangevoerde belang tegenstrijdig is in het licht van de aangevoerde middelen tot vernietiging. Zij vorderen namelijk de vernietiging van de bepalingen die verband houden met de uitvoering van de vogel- en habitatrichtlijnen, terwijl zij hun middelen in essentie putten uit de niet-uitvoering van voormelde richtlijnen. Het valt volgens het G.H.A. dan ook niet goed in te zien welk belang de verzoekende partijen kunnen hebben met betrekking tot de bepalingen van het bestreden decreet die de vogel- en habitatrichtlijnen omzetten (namelijk artikel 2, 6° tot 11°). Hetzelfde geldt ten aanzien van het beroep tegen de bekrachtiging van de stedenbouwkundige vergunning voor een leefbaarheidsbuffer die de leefbaarheid van de woonkern van Doel moet waarborgen (artikel 2, 3°).

Ten aanzien van de procesbekwaamheid en het belang van de tussenkommende partij

A.2. Het G.H.A. stelt dat het over de vereiste procesbekwaamheid beschikt en dat het overeenkomstig zijn statuten heeft besloten om in rechte te treden.

Het G.H.A. is vergunninghouder van een aantal stedenbouwkundige vergunningen die, met toepassing van het nooddecreet, op 18 maart 2002 zijn verleend en door het bestreden decreet zijn bekrachtigd. Als verantwoordelijke instantie voor het beheer en de exploitatie van de Antwerpse haven en houder van de vergunning voor de verdere aanleg van het Deurganckdok, heeft het G.H.A. een vanzelfsprekend belang bij een tussenkomst in de procedure tot vernietiging van het bestreden decreet.

Ten gronde

A.3.1. In een eerste middel voeren de verzoekende partijen aan dat artikel 2 van het decreet van 29 maart 2002 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, doordat het een decretale bekrachtiging inhoudt van stedenbouwkundige vergunningen door middel van een decreet voor een individueel dossier, in afwijking, enerzijds, van de normaal toepasselijke regels, en anderzijds, van de bestaande bestemmingen, met miskennis

van de ter zake geldende procedures (impliciete gewestplanwijziging) en met ontneming van essentiële, voor alle burgers geldende procedurele waarborgen, zonder dat voor dat verschil in behandeling, ten aanzien van de personen op wie de normale regels van toepassing zijn, een wettig doel wordt nagestreefd, zonder dat het gemaakte onderscheid pertinent is of op objectieve criteria steunt, minstens dat verschil in behandeling niet evenredig is met de nagestreefde doelstelling.

A.3.2. Het bestreden decreet vermeldt geen zelfstandige doelstelling voor de bekrachtiging doch verwijst slechts naar het nooddecreet van 14 december 2001, dat als beweerde doelstelling voor de bekrachtiging het vergroten van de parlementaire controle op de uitoefening van de aan de Regering toegekende machten naar voren schuift, terwijl zulks noch objectief noch subjectief kan worden aangetoond en het werkelijke doel slechts erin bestaat het optreden van de Raad van State uit te schakelen en het motief van de parlementaire controle veeleer valselijk werd aangewend.

Overigens blijkt uit de parlementaire voorbereiding van het bestreden decreet dat er geen zelfstandige parlementaire controle is uitgevoerd. Zo werd bijvoorbeeld niet gewacht op het ter zake nochtans noodzakelijke voorafgaande advies van de Europese Commissie over de afwijking van de vogel- en habitatrictlijnen met betrekking tot prioritaire habitats. Evenmin werd het bekrachtigingsdecreet, waar nodig ten gevolge van bezwaren, geamendeerd, omdat het Vlaams Parlement dit - volledig ten onrechte - niet voor mogelijk hield. Er werd bovendien wetgevend opgetreden op basis van schaderamingen voor het stilleggen van de voorgenomen werken, die geenszins met de realiteit overeenstemmen. De verzoekende partijen onderstrepen dat het Vlaams Parlement binnen het tijdsbestek van de bekrachtigingsprocedure zelfs niet tot concrete controle kon overgaan, gelet op de juridisch-technische complexiteit van de bekrachtiging en inzonderheid van de te bekrachtigen bouwvergunningen.

Evenmin was het nodig snel op te treden, vermits het volgen van de gewone procedure - waarin reeds in een afwijkende procedure voor dergelijke werken is voorzien - eveneens zou hebben geleid tot een tijdige afgifte van de vereiste vergunningen. De onverklaarbare vertraging die de gehele decretale procedure heeft opgelopen, toont aan dat niet het spoedeisend karakter het werkelijke motief van de gevolgde procedure was, maar wel het uitschakelen van een effectieve rechterlijke controle op de verleende bouwvergunningen.

Geen van de andere mogelijke doelstellingen van economische, financiële, sociale (werkgelegenheid), infrastructurele (mobiliteit), militaire en ecologische aard, noch het veiligheidsaspect kan worden aangenomen.

A.3.3. Op basis van het homogeniteitsbeginsel moet de rechtsbescherming minstens op het niveau worden gebracht dat door het Europees gemeenschapsrecht wordt gewaarborgd in de Europeesrechtelijke geschillen waarin het beroep op artikel 10 van het E.G.-Verdrag een ruimere bescherming biedt dan die welke is gebaseerd op de artikelen 10 en 11 van de Belgische Grondwet, zoals geïnterpreteerd door het Arbitragehof. Dat hogere rechtsbeschermingsniveau vereist manifest de vernietiging van het bekrachtigingsdecreet.

A.4.1. De Vlaamse Regering merkt op dat alle middelen dezelfde zijn als die welke werden ontwikkeld in de zaak nr. 2392. Zij verwijst in hoofdorde naar haar verweer in die zaak door aanhechting van de toen ingediende memorie. Het Hof handhaaft de weergave van die argumenten nagenoeg integraal, zelfs wanneer de formulering ervan slechts toepasselijk zou zijn in de zaak nr. 2392, en niet in de thans voorliggende zaak.

A.4.2. Volgens de Vlaamse Regering mist het eerste middel in verschillende opzichten feitelijke grondslag. Het nooddecreet voert geen gewestplanwijziging door. Er wordt enkel toegestaan dat bij het verlenen van vergunningen een uitzondering wordt gemaakt op de bestemmingen van de plannen van aanleg, zodat het bestemmingsplan waarvan wordt afgeweken onaangetast blijft.

Het nooddecreet voorziet in een *sui generis*-procedure en de aan de orde zijnde rechtsvraag is of die afwijkende procedure verantwoord is in het licht van het gelijkheidsbeginsel. Met een omstandige verwijzing naar de parlementaire voorbereiding kan volgens de Vlaamse Regering het door het nooddecreet gemaakte onderscheid worden verantwoord door buitengewone omstandigheden en « dwingende redenen van groot algemeen belang », inzonderheid de economische en budgettaire gevolgen en de veiligheidswerken, en heeft de decreetgever niet op een (kennelijk) onredelijke wijze gebruik gemaakt van zijn discretionaire beoordelingsbevoegdheid. Het komt immers aan de wetgever toe het algemeen belang soeverein te beoordelen. Die beoordeling gebeurt in de eerste plaats onder politieke controle en vervolgens, binnen de grenzen van de marginale controle, door de rechter, die echter alleen een rechtmatigheidstoezicht en geen beleids- of opportuniteitstoezicht uitoefent. De decreetgever beschikt over een discretionaire bevoegdheid om de verantwoording van het decreet te definiëren vanuit het algemeen belang, de opportuniteit en de doelmatigheid.

Het Arbitragehof kan slechts optreden indien het volgens een algemeen gedeelde rechtsovertuiging niet denkbaar zou zijn dat enige naar redelijkheid beslissende overheid een dergelijke appreciatie zou uitbrengen. In het arrest nr. 116/2002 heeft het Hof reeds een standpunt ingenomen door de doelstelling van de gehanteerde techniek niet kennelijk onredelijk te vinden. De thans in het verzoekschrift ontwikkelde oeverloze opportuniteitsbeschouwingen dienen niet ter zake, aangezien zij niet aantonen dat de decreetgever het algemeen belang, de opportuniteit of de doelmatigheid van het bestreden decreet kennelijk verkeerd heeft beoordeeld.

De Vlaamse Regering vergelijkt de thans gevolgde rechtspleging met een normaal, gemeenrechtelijk procedureverloop en beschrijft de verschillende procedures die werden ingeleid en nog zouden kunnen worden ingeleid. Het staat voor haar dan ook vast dat het Deurganckdok, anders dan de verzoekende partijen beweren, niet op korte termijn kon worden gerealiseerd zonder het bestreden decreet, en dat in het licht van het beschreven tijdpad en de feitelijke elementen, met het bestreden decreet een tijdswinst werd gerealiseerd van ten minste achttien maanden en tevens een daarmee evenredige kosten- en budgettaire besparing.

Verder verwerpt de Vlaamse Regering de minimalistische kostenraming van de stillegging der werken, zoals die werd voorgelegd door de verzoekende partijen. De schaderamingen worden geconcretiseerd en becijferd en de mogelijke impact van de voorgenomen bouwwerken op de reële werkgelegenheid vastgesteld.

De argumenten afgeleid uit het niet beantwoorden aan de voorwaarden van de vogel- en de habitatrichtlijn zijn volgens de Vlaamse Regering niet gegrond. Zij tracht aan te tonen dat door de reeds voordien en thans bestreden maatregelen - het nooddecreet, de bouwvergunningen en het bekrachtigingsdecreet - de implementatie van de voormelde richtlijnen wordt betracht. De verwijzing naar de ingebrekestellingen door de Europese Commissie is ter zake geenszins relevant. De eerste ingebrekestelling dateert immers van vóór de aanneming van het nooddecreet en de tweede heeft geen betrekking op het project waarvan de vergunningen bij het bestreden decreet werden bekrachtigd zodat ook zij niet relevant is. Door de uitvoering van de voorgenomen natuurcompensaties is de kans groot dat het project door de Europese Commissie vanuit dat oogpunt niet meer in het geding zal worden gebracht. De Vlaamse Regering is bovendien van oordeel dat de vogelsoorten in de bijlage I van de vogelrichtlijn, op basis van concrete tekstargumenten, niet kunnen worden beschouwd als « prioritaire soorten » in de zin van de habitatrichtlijn, en dat een voorafgaand advies van de Europese Commissie ter zake niet diende te worden afgewacht.

De Vlaamse Regering betwist eveneens het standpunt van de verzoekende partijen dat op grond van artikel 4, lid 4, van de vogelrichtlijn dwingende redenen van groot openbaar belang die kunnen rechtvaardigen dat een speciale beschermingszone wordt aangetast, nooit van sociale of economische aard kunnen zijn. Zij verwijst hiervoor naar de rechtspraak van het Hof van Justitie, inzonderheid het arrest van 11 juli 1996, namelijk het arrest Lappel Bank, met betrekking tot artikel 6, lid 4, van de habitatrichtlijn, en stelt dat wat destijds in de vogelrichtlijn werd bepaald voor de aanwijzing en de afbakening van een speciale beschermingszone, namelijk het niet in aanmerking nemen van economische eisen, op basis van artikel 6, lid 4, van de habitatrichtlijn niet geldt voor de latere aantasting van een speciale beschermingszone. In dezelfde zin verwerpt de Vlaamse Regering het op artikel 3, lid 2, onder b), van de vogelrichtlijn gebaseerde standpunt van de verzoekende partijen dat ecologische eisen steeds zouden primeren op economische, budgettaire of andere eisen, en verwijst daartoe naar de andere, met die bepaling samenhangende teksten waaruit blijkt dat bij de instandhouding van de populatie van - zeer talrijke - vogelsoorten - zelfs buiten speciale beschermingszones - eveneens rekening kan worden gehouden met economische en recreatieve eisen.

A.4.3. De categorieën van personen tussen welke in het middel een ongelijkheid wordt aangevoerd, moeten volgens het G.H.A. met elkaar kunnen worden vergeleken. De te vergelijken categorieën van personen zijn, enerzijds, de personen die worden geconfronteerd met werken van algemeen belang, uitgevoerd volgens de normale procedurevoorschriften, en, anderzijds, de personen die worden geconfronteerd met werken van algemeen belang zoals bedoeld in het decreet van 14 december 2001. In zoverre de laatste categorie van personen wordt vergeleken met personen die worden geconfronteerd met werken die geen werken van algemeen belang zijn, zijn dit geen vergelijkbare categorieën. Ook kunnen het Vlaamse Gewest en het G.H.A. niet worden vergeleken met particuliere vergunningaanvragers. Precies vanwege het niet-vergelijkbaar karakter, voorzag het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996, in een bijzondere vergunningsprocedure voor aanvragen ingediend door publiekrechtelijke rechtspersonen of voor werken van openbaar nut. Thans voorziet artikel 127 van het nieuwe decreet ruimtelijke ordening in een soortgelijke bijzondere procedure. Volgens het G.H.A. zijn de bedoelde categorieën dan ook onvoldoende vergelijkbaar en kan ter zake het gelijkheidsbeginsel niet zijn geschonden.

In zoverre het toch gaat om vergelijkbare categorieën kan de regeling volgens het G.H.A. de toets aan het gelijkheidsbeginsel doorstaan. Het bestreden decreet is ingegeven door de dringende economische noodzaak tot de afwerking van een nieuw getijdendok, welke berust op objectief vaststelbare gegevens. De economische, budgettaire, ecologische en veiligheidsdoelstellingen zijn elk op zich wettige doelstellingen. In zoverre de verzoekende partijen de uitgangspunten van de decreetgever aanvallen, mist hun betoog feitelijke grondslag, en in zoverre zij het oneens zijn met de beleidskeuzes van de decreetgever, is hun betoog niet dienend.

Het economisch belang van de decretale ingreep kan niet worden onderschat. Niet alleen is de voorgenomen uitbreiding van het havengebied in het Linkeroevergebied - waarvan de ontwikkeling wordt beschreven als een succesverhaal - dermate essentieel voor de verdere economische groei van het Vlaamse Gewest dat een decretaal ingrijpen nodig was, maar bovendien wordt een nog grotere reële directe en indirecte economische schade van het stilleggen der werken - die ondanks het feit dat het een raming blijft, talrijke malen hoger is dan de verzoekende partijen beweren - vermeden.

Ook het G.H.A. wijst op het reële tijdsvoordeel dat is gerealiseerd door het volgen van de bestreden en van het gemeen recht afwijkende procedures, waarmede de pertinentie van de maatregel is aangetoond. Bovendien is het toepassingsgebied van de procedure beperkt, zowel wat betreft de vergunde werken, als in de tijd.

Dankzij de decretale bekrachtiging kan de decreetgever controle uitoefenen op de naleving van onder meer het nieuwe decreet ruimtelijke ordening alsook van de vogel- en habitatrictlijnen, wat te dezen wel degelijk is gebeurd. Uit de parlementaire voorbereiding moge immers blijken dat de decreetgever de verleende stedenbouwkundige vergunningen, die overigens omstandig waren gemotiveerd, wel degelijk toetste op de wijze die is voorgeschreven in het decreet van 14 december 2001, met name op hun overeenstemming met de werken die van dwingend groot algemeen en strategisch belang werden verklaard, op het vlak van de naleving van de vergunningsprocedures, inclusief de openbare onderzoeken, en van de milieureglementering.

Een regeling die toestaat af te wijken van de voorschriften van de plannen van aanleg is overigens geenszins uniek. Bovendien tonen de verzoekende partijen niet aan dat door het bestreden decreet op aanzienlijke wijze afbreuk wordt gedaan aan de ruimtelijke ordening die door de thans geldende plannen van aanleg wordt vooropgesteld.

In geen geval bestaat er aanleiding om aan te nemen, zoals de verzoekende partijen doen, dat het bestreden decreet ertoe strekt aan de rechtsonderhorigen een essentiële jurisdictionele waarborg te ontnemen. Overigens heeft het bestreden decreet de Raad van State niet belet uitspraak te doen over de vordering tot schorsing van het tweede gewestplan en het zal de Raad van State evenmin beletten uitspraak te doen over het beroep tot nietigverklaring tegen de eerder verleende bouwvergunningen, compensatiebesluiten en gewestplanbesluiten.

Ten slotte verwerpt het G.H.A., in haast identieke bewoordingen als de Vlaamse Regering, de kritiek gebaseerd op de ingebrekestellingen door de Europese Commissie, wat betreft de overeenstemming met de vogel- en habitatrictlijnen. Ook op dat vlak heeft de decreetgever zijn controlebevoegdheid uitgeoefend zoals het hoorde, inzonderheid door de bekrachtiging van vergunningen waarin uitdrukkelijk en uitvoerig werd ingegaan op de ecologische verantwoording van de aanvragen. Mede gelet op de korte (verval)termijn waarbinnen de verleende vergunningen dienden te worden bekrachtigd, was de doorgevoerde controle voldoende en was de bekrachtigingsprocedure in ieder geval een adequaat middel om de vooropgestelde doelstellingen maximaal te verwezenlijken.

A.5.1. Als tweede middel voeren de verzoekende partijen de schending aan, door het bestreden decreet, enerzijds, van de bevoegdheidsverdelende regels van de Grondwet en, anderzijds, van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de grondwettelijke bevoegdheidsverdeling tussen de wetgevende en de uitvoerende macht, die haar uitdrukking onder meer vindt in de artikelen 33, 36, 37, 39, 115, § 2, en 121, § 2, van de Grondwet, alsook met het verbod op machtsafwendings.

De verzoekende partijen zijn van oordeel dat de decreetgever zich bevoegdheden toe-eigent die aan de uitvoerende macht toebehoren, namelijk, bouwvergunningen uitvoerbaar maken (en dus eigenlijk uitreiken) en het gewestplan wijzigen door bouwvergunningen te bekrachtigen die in strijd zijn met het bestaande gewestplan, terwijl die bevoegdheden toekomen aan de uitvoerende macht, zonder dat die toe-eigening van bevoegdheid wordt gerechtvaardigd door een wettige grond of berust op een objectief criterium, of minstens evenredig is.

Een dergelijke toe-eigening is eveneens in strijd met de bevoegdheidsverdelende regels, doordat de gewesten niet beschikken over de bevoegdheid om de verhouding tussen hun wetgevende en uitvoerende macht te wijzigen, zelfs niet in het kader van hun constitutionele autonomie, en de gevolgde procedure uitsluitend erop is gericht de gewone rechtsbescherming van de burger uit te schakelen.

A.5.2. De Vlaamse Regering stelt dat het tweede middel niet-ontvankelijk is bij gebrek aan bevoegdheid van het Hof om kennis te nemen van middelen die zijn afgeleid uit de schending van de bevoegdheidsverdeling tussen de wetgevende en de uitvoerende macht, enerzijds, en bij gebrek aan een uiteenzetting aangaande de schending van het gelijkheidsbeginsel, anderzijds.

Het tweede middel is, volgens de Vlaamse Regering, hoe dan ook ongegrond, omdat er geen regel bestaat naar luid waarvan « het ordenen van de ruimte » en « het van algemeen belang verklaren van werken » een voorbehouden bevoegdheid van de uitvoerende macht zouden zijn. De verzoekende partijen laten na aan te tonen hoe die bevoegdheden essentieel aan de uitvoerende macht zouden moeten toekomen, nu de wetgevende macht in alle opzichten de soevereiniteit belichaamt en over een residuaire bevoegdheid beschikt.

In zoverre zou worden aangenomen dat met het tweede middel op ontvankelijke wijze een ongelijke behandeling wordt aangeklaagd, is het volgens de Vlaamse Regering niets meer dan een parafrase van het eerste middel.

A.5.3. Ook volgens het G.H.A. is het tweede middel niet-ontvankelijk, vermits de bevoegdheidsverdeling tussen de uitvoerende en de « decretale » macht geen grondwettelijke bevoegdheidsverdelende regel is waaraan het Hof vermag te toetsen en die bevoegdheidsverdeling evenmin als een regel van gelijkheid kan worden beschouwd.

In ondergeschikte orde merkt het G.H.A. op dat de buitengewone omstandigheden en redenen van algemeen belang de decreetgever ertoe noopten een beperkte uitzonderingsregeling uit te werken die een spoedige hervatting van de noodzakelijke werken mogelijk zou maken. De bekrachtigingsprocedure en de daarin vervatte uitvoerbaarheidsregeling, met onderscheiden opdrachten voor de Vlaamse Regering en de decreetgever zelf, waren een adequaat middel tot verwezenlijking van de reeds besproken wettige doelstellingen. Die maatregel is bovendien niet onevenredig in zoverre de decreetgever, ondanks zijn bevoegdheid om inzake ruimtelijke ordening en leefmilieu zelf op te treden, niet de gehele materie naar zich toe heeft getrokken en aan de navolgende bekrachtiging (en noodzakelijke uitvoerbaarheid) de voorwaarde van toezicht heeft verbonden, zodat voldoende wettigheidswaarborgen werden ingebouwd ten aanzien van de verleende vergunningen.

A.6.1. De verzoekende partijen voeren als derde middel de schending aan door het bestreden decreet van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de grondwettelijke bevoegdheidsverdeling tussen de wetgevende macht, enerzijds, en de rechterlijke macht en de Raad van State, anderzijds, zoals die onder meer blijkt uit de artikelen 33, 36, 39, 40, 115, § 2, en 160 van de Grondwet, met de artikelen 13 en 160 van de Grondwet, met de artikelen 6, 13 en 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en met het verbod op machtsafwijking. Volgens de verzoekende partijen grijpt het bestreden decreet « wetens en willens » in een aantal hangende procedures in met het oog op het « blokkeren » van de daarin gestelde vorderingen, en dit zonder dat hiervoor enige redelijke verantwoording bestaat. Bovendien speelt het Vlaamse Gewest « rechter in eigen zaak » en wordt het recht op toegang tot de rechter op discriminatoire wijze beperkt.

Het eerste onderdeel van het middel steunt op de vaststelling dat wordt ingegrepen in hangende rechtsgedingen, en zulks slechts voor één geschil, en dat de decreetgever zich mengt in de uitoefening van de rechtsprekende bevoegdheid. In het tweede en het derde onderdeel wordt meer in het bijzonder de schending aangevoerd van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 13 van de Grondwet en artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, en van het recht op toegang tot de rechter. Aan de verklaring van een nationale overheid dat is voldaan aan de voorwaarden om op een regel een afwijking toe te staan op grond van het algemeen belang, kan geen onweerlegbare bewijskracht worden toegekend die elke toetsingsbevoegdheid van de rechter zou uitsluiten.

A.6.2. De Vlaamse Regering merkt op dat het derde middel feitelijke grondslag mist in zoverre de decreetgever wordt verweten in te grijpen in hangende rechterlijke procedures. Het bestreden decreet bekrachtigt geen enkele rechtshandeling die bij een rechterlijke instantie is bestreden. Het doet evenmin afbreuk aan enige in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing. De stedenbouwkundige vergunningen worden niet onttrokken aan de rechterlijke controle : er zijn enkel andere controlemechanismen van toepassing. Zoals het Hof reeds

heeft geoordeeld, heeft dit te maken met het objectief verantwoorde verschil inzake toetsing tussen wetgevende en administratiefrechtelijke handelingen. De verzoekende partijen zijn ook niet beroofd van hun recht op een effectief beroep.

Er is geen sprake van « regularisatie » of « validatie » van onwettige bestuurshandelingen, noch van door de Raad van State vastgestelde onrechtmatigheden. Een vooraf door de wetgever ingestelde procedure van bekrachtiging is volgens het Hof niet in strijd met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Het derde middel van de verzoekende partijen zou, volgens de Vlaamse Regering, ten hoogste kunnen worden gevolgd indien de decretale bekrachtiging uitsluitend zou zijn ingegeven door de bedoeling de rechtsmacht van de Raad van State uit te schakelen, dit is opnieuw voor de « regularisatie » *a posteriori* van onwettige administratieve beslissingen. Dit is te dezen niet het geval. De redenering van de verzoekende partijen zou overigens tot gevolg hebben dat de gemeenschaps- en gewestwetgevers nooit zouden kunnen voorzien, ook niet vooraf, in enige decretale bekrachtiging van beslissingen van hun respectieve uitvoerende machten, en derhalve de daarmee beoogde versterking van de parlementaire controle niet zouden kunnen verwezenlijken.

In zoverre zou worden aangenomen dat met het derde middel op ontvankelijke wijze een ongelijke behandeling wordt aangeklaagd, is het volgens de Vlaamse Regering niets meer dan een parafrase van het eerste middel.

A.6.3. Het G.H.A. is van oordeel dat de verzoekende partijen één van de gevolgen van de decretale regeling – de rechtsmacht van het Arbitragehof in plaats van de Raad van State – verwarren met de werkelijke legitieme doelstellingen van de decreetgever. Het betoog van de verzoekende partijen mist te dezen dan ook feitelijke grondslag.

Bovendien is ook de bewering dat de decreetgever ongeoorloofd ingrijpt in hangende geschillen feitelijk onjuist. Het bestreden decreet bekrachtigt geenszins eerder door de Raad van State of gewone rechtbanken geschorste vergunningen. Evenmin stelt de decreetgever zijn beoordeling op een andere wijze in de plaats of legt hij uitspraken van de Raad van State naast zich neer.

Het is inherent aan elke wetgevende norm dat die niet voor de Raad van State maar voor het Arbitragehof moet worden bestreden, hetgeen evenwel niet betekent dat men wordt beroofd van een recht op een jurisdictioneel beroep. Overigens vermag, overeenkomstig de rechtspraak van het Hof, de decreetgever een controle in te stellen op de uitoefening van de machten die hij aan de Vlaamse Regering heeft verleend in een aangelegenheid die hij vermag zelf te regelen, ook wanneer dit hangende geschillen verhelpt.

Volgens het G.H.A. verwijzen de verzoekende partijen tevergeefs naar de nog hangende rechtsgedingen om de zogenaamde « werkelijke bedoeling » van de decreetgever bloot te leggen. Het is inherent aan de ruimtelijke ordening dat, hangende een geschil, het stedenbouwkundig beoordelingskader kan veranderen. In de visie van de verzoekende partijen zou elke wijziging, bijvoorbeeld van een gewestplan, als een ongeoorloofde inmenging in de rechterlijke beslissingsmacht moeten worden aangezien. Nochtans vormt een desbetreffende wijziging slechts een blijk van het evolutief karakter van de ruimtelijke ordening. Bovendien is gebleken dat het bestreden decreet de Raad van State niet heeft verhinderd om uitspraak te doen over de door de verzoekende partijen ingestelde vordering tot schorsing van het tweede gewestplan, die werd ingewilligd, en wordt bovendien de vernietigingsprocedure voortgezet, evenwel enkel omdat de compensaties waarin is voorzien niet zouden stroken met de eisen van de habitatrictlijn, hetgeen echter wordt betwist.

A.7.1. De verzoekende partijen voeren als vierde middel de schending aan, door het bestreden decreet, van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 16, 22 en 23 van de Grondwet, met de artikelen 8 en 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij hetzelfde Verdrag, doordat het bestreden decreet een discriminatoire beperking van grondrechten inhoudt, met name het recht op eigendom, leefmilieu en privé-leven, die noch bij wet is geschied in de zin van een algemene regel, noch gerechtvaardigd is door een wettige grond, of minstens als onevenredig dient te worden beschouwd. De bouw van het Deurganckdok is een ernstige aanslag op het leefmilieu die het welzijn van de verzoekers en hun dorp aantast en hen berooft van hun woning, zodat zij in hun recht op eerbiediging van hun privé- en gezinsleven worden geschaad. Er zijn geen milderende maatregelen uitgewerkt en ook de natuurcompenserende maatregelen kunnen niet als dusdanig worden beschouwd.

A.7.2. Volgens de Vlaamse Regering is het vierde middel onontvankelijk bij gebrek aan bevoegdheid van het Hof om kennis te nemen van middelen die zijn afgeleid uit de rechtstreekse schending van artikel 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en van de andere in het middel aangehaalde bepalingen, enerzijds, en bij gebrek aan een uiteenzetting aangaande de schending van het gelijkheidsbeginsel, anderzijds.

Het vierde middel mist, volgens de Vlaamse Regering, feitelijke grondslag en is hoe dan ook ongegrond omdat geen grondrecht absoluut is. Het middel mist eveneens feitelijke grondslag in zoverre het aanneemt dat het bestreden decreet een louter individuele maatregel is, vermits het *in abstracto* toepasselijk is op een onbepaald aantal gevallen.

In zoverre zou worden aangenomen dat met het vierde middel op ontvankelijke wijze een ongelijke behandeling wordt aangeklaagd, is het volgens de Vlaamse Regering niets meer dan een parafrase van het eerste middel.

A.7.3. Ook volgens het G.H.A. is het vierde middel onontvankelijk, vermits het niet is opgevat als een middel afgeleid uit de schending van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel of enige andere grondwettelijke bevoegdheidsverdelende regel.

In ondergeschikte orde meent het G.H.A. dat het vierde middel niet gegrond is. De ordening van de ruimte kan immers op wettige wijze eigendomsbeperkingen inhouden. De eigendomsbeperkingen die van overheidswege worden opgelegd, zijn toegestaan indien zij beantwoorden aan een rechtmatig evenwicht tussen het algemeen belang van de gemeenschap en de bescherming van de grondrechten van het individu. Volgens het G.H.A. vormt het bestreden decreet een evenwichtsoefening die het leefmilieu van de verzoekende partijen waarborgt door zes vergunningen te bekrachtigen met het oog op de uitvoering van natuurcompenserende maatregelen die van dwingend groot algemeen en strategisch belang waren.

Volgens het G.H.A. pogen de verzoekende partijen aan de belangenafweging tussen hun private belangen en het algemeen belang van het Vlaamse Gewest te ontkomen door het algemeen belang van de gemeente Beveren, inzonderheid op het vlak van landbouw, leefmilieu en landschap, aan te voeren, zonder dat wordt aangetoond hoe dat belang onevenredig zou zijn geschaad. In ieder geval is dat belang beperkter en kleinschaliger dan het belang van het Vlaamse Gewest.

A.8.1. Als vijfde middel voeren de verzoekende partijen een schending aan, door het bestreden decreet, van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met het verbod op machtsafwendings en met de beginselen van behoorlijke wetgeving, meer bepaald het vertrouwensbeginsel, het objectief rechtszekerheidsbeginsel, het evenredigheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel. Volgens de verzoekende partijen houdt het bestreden decreet een onevenredige en discriminatoire aantasting in van hun gewettigd vertrouwen in de bestemming van hun streek en leefgebied, die geenszins kunnen worden beschouwd als door de Linkeroeverwet « voorbestemd tot industriële en havenontwikkeling ». Die wet heeft het betrokken gebied immers slechts onderworpen aan een bijzonder bestuurlijk statuut. Evenmin heeft die wet de bestemming van het gebied, zoals bepaald door de wetgeving op de ruimtelijke ordening, gewijzigd of aangetast, noch primeert zij op de bestaande gewestplannen.

De decreetgever bekrachtigt enkel en alleen om te vermijden dat de stedenbouwkundige vergunningen en de bestemmingswijzigingen zouden moeten worden voorgelegd aan de Raad van State. Bovendien merken de verzoekende partijen op dat, indien de overheid, bij decreet, van de door het gewestplan of de ruimtelijke uitvoeringsplannen vastgestelde bestemmingen afwijkt en aldus die bestemmingen onwerkzaam maakt, zij het gewettigd vertrouwen schendt en inbreuk maakt op het rechtszekerheidsbeginsel. De decreetgever komt bovendien niet tegemoet aan de doelstelling van een goede ruimtelijke ordening. Door ervan uit te gaan dat het bekrachtigingsdecreet en de vergunningen inhoudelijk niet konden worden geamendeerd, waardoor niet kon worden ingegaan op de gegronde bezwaren van de verzoekende partijen, getuigt de decreetgever ook van een « verbazingwekkende onzorgvuldigheid ».

A.8.2. De Vlaamse Regering stelt dat het vijfde middel onontvankelijk is bij gebrek aan bevoegdheid van het Hof om kennis te nemen van middelen die zijn afgeleid uit de rechtstreekse schending van het rechtszekerheidsbeginsel, enerzijds, en bij gebrek aan een uiteenzetting aangaande de schending van het gelijkheidsbeginsel, anderzijds.

Daarnaast mist het vijfde middel, volgens de Vlaamse Regering, feitelijke grondslag omdat het bestreden decreet niets verandert aan de bestemming van de betrokken percelen en omdat er op het vlak van de rechtszekerheid geen sprake is van ongelijke behandeling van verschillende categorieën van burgers. De te dezen gehanteerde afwijkende noodprocedure doet immers niet meer afbreuk aan de eventuele verwachtingen van de betrokkenen dan het alternatief, dit is de toepassing van de « standaardprocedures ». Zonder nooddecreet zou de vroegere bestemming evenmin gehandhaafd moeten worden. Maar zelfs indien het bestreden decreet de bestemming van de betrokken percelen zou veranderen, dan nog heeft dit, volgens de Vlaamse Regering, niet *ipso facto* een schending van het rechtszekerheidsbeginsel tot gevolg. Uit het rechtszekerheidsbeginsel kan niet worden afgeleid dat alle bestaande situaties, *a fortiori* inzake de ruimtelijke ordening, definitief gehandhaafd moeten blijven.

A.8.3. Ook volgens het G.H.A. is het vijfde middel onontvankelijk omdat het enkel is afgeleid uit het rechtszekerheids- en vertrouwensbeginsel, die geen zelfstandige grondwettelijke beginselen uitmaken.

In ondergeschikte orde meent het G.H.A. dat de verzoekende partijen in de toelichting van het vijfde middel nauwelijks argumenten voorbrengen die niet eerder werden voorgebracht. Men kan dan ook ermee volstaan te verwijzen naar de weerlegging door het G.H.A. van de eerdere middelen. Overigens is een gewestplan op elk ogenblik wijzigbaar en passen de werken die het voorwerp zijn van het bestreden decreet in het kader van de wettelijk vastgelegde continuïteit inzake de langetermijnuitbouw van de Antwerpse haven in het Linkeroevergebied.

A.9.1. Als zesde middel wordt door de verzoekende partijen aangevoerd dat het bestreden decreet de bevoegdheidsverdelende regels van de Grondwet schendt, op zichzelf genomen en in samenhang gelezen met artikel 160 van de Grondwet, omdat het Vlaamse Gewest niet bevoegd is de bevoegdheden van de Raad van State te beperken. Het bestreden decreet komt volgens hen in feite neer op een impliciete wijziging van onder meer artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, wat evenwel een zuiver federale bevoegdheid is. Evenmin is het Vlaamse Gewest bevoegd om de toepassing te beperken van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, wat te dezen gebeurt doordat in wezen eenzijdige rechtshandelingen met een individuele draagwijdte - bouwvergunningen - zonder motivering werden bekrachtigd.

A.9.2. Volgens de Vlaamse Regering mist het zesde middel grondslag, nu geen enkele bepaling van het bestreden decreet ertoe strekt de bevoegdheid van de Raad van State te beperken. De Raad van State blijft onverminderd bevoegd overeenkomstig de bestaande federale regelingen. Het zesde middel is overigens op dit vlak niets meer dan een parafrase van het derde middel.

Zij wijst verder erop dat de grief afgeleid uit de schending van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen onontvankelijk is omdat het decreet niet met redenen hoeft omkleed te zijn. In zoverre de grief gericht zou zijn tegen de bekrachtigde vergunningen, is hij ongegrond omdat de wet niet van toepassing is op de Vlaamse Regering, bij ontstentenis van aanneming ervan bij bijzonderemeerderheidswet, wat vereist is voor elke specifieke regeling van haar werking. De grief mist ten slotte overigens ook feitelijke grondslag aangezien de bouwvergunningen omstandig zijn gemotiveerd en alle adviezen en bezwaren zijn onderzocht en beantwoord. De Vlaamse Regering staft dat met uittreksels uit haar argumentatie tegen de opmerkingen van de verzoekende partijen in verband met de analyse van baggerspecie, de bestemming van de uitgegraven grond, de dreiging van ernstige bouwschade door het heien, de grondwaterschade, de hinder van de werken, de leefbaarheidsbuffer tussen Doel en het Deurganckdok, en de veiligheidsproblematiek (inzonderheid met betrekking tot de stabiliteit van de dijken).

A.9.3. Het G.H.A. meent dat de verzoekende partijen in de toelichting van het zesde middel geen nieuwe argumenten voorbrengen. Men kan dan ook ermee volstaan te verwijzen naar de weerlegging door het G.H.A. van de eerdere middelen, in het bijzonder het eerste en het derde middel.

De decreetgever vermag overigens de materie te regelen, hetgeen inherent inhoudt dat de betrokken normen voor het Arbitragehof, en niet voor de Raad van State, kunnen worden bestreden. Dit enkele feit houdt geen ongeoorloofd ingrijpen in de bevoegdheidsregels inzake de Raad van State in.

A.10.1. Als zevende en laatste middel wijzen de verzoekende partijen op een schending door het bestreden decreet van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 10 van het E.G.-Verdrag, artikel 4 van de Vogelrichtlijn 79/409/EEG van 2 april 1979 en artikel 6 van de Habitatrichtlijn 92/43/EEG van 21 mei 1992, doordat de decreetgever een discriminatie invoert in de door het nationale recht te verzekeren

gelijkwaardige en doeltreffende rechtsbescherming van de burger die zich beroept op rechtstreeks werkende bepalingen van het Europees gemeenschapsrecht. Er wordt derhalve niet gevraagd dat het Hof rechtstreeks zou toetsen aan de vogel- en de habitatrichtlijn - waarvoor het overigens niet bevoegd is - maar wel dat het nagaat in welke mate de verzoekende partijen worden gediscrimineerd in de uitoefening van het in artikel 10 van het E.G.-Verdrag gewaarborgde gemeenschapsrechtelijke equivalentie- of non-discriminatiebeginsel.

Artikel 10 van het E.G.-Verdrag verbiedt de Lid-Staten om in een procedure voor een rechtscollege waarin de schending van het Europees gemeenschapsrecht wordt aangevoerd in een mindere rechtsbescherming te voorzien dan in andere procedures voor andere rechtscolleges. De rechtspleging voor het Arbitragehof biedt ter zake niet dezelfde rechtsbescherming als een rechtspleging voor de Raad van State vermits het Hof niet eens bevoegd is om het bestreden decreet rechtstreeks te toetsen aan het Europees gemeenschapsrecht. Door middels de bekrachtiging van de bouwvergunningen de hangende geschillen te onttrekken aan de bevoegdheid van de Raad van State, die de bouwvergunningen wel rechtstreeks zou kunnen toetsen aan de voormelde richtlijnen, is de rechtsbescherming van de verzoekende partijen aangetast. De verzoekende partijen merken ter zake op dat, anders dan voor de toetsing aan de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, voor de schending van artikel 10 van het E.G.-Verdrag het enkele feit van de minder gunstige behandeling volstaat, zonder dat moet worden nagegaan welke verantwoording wordt gegeven voor dat onderscheid.

Voor zover het bestreden decreet niet *de plano* zou worden vernietigd, is het Hof verplicht een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie, die, gelet op het aangevoerde middel, als volgt moet worden geformuleerd:

« Is een wetgevende bepaling, *in casu* de decreten van 14 december 2001 en 29 maart 2002, waarmee de uitvoerbaarheid van bouwvergunningen, welke een project betreffen dat de aantasting inhoudt van gebieden die beschermd worden onder art. 4 van de vogelrichtlijn en/of art. 6 van de habitatrichtlijn en dat op grond van die richtlijnen door de omwonenden [wordt] aangevochten, afhankelijk wordt gesteld van een bekrachtiging door de wetgever, welke tegelijk naar intern recht de aanvechting ervan voor de normale administratieve rechtsmachten onmogelijk maakt, en daarmee tegelijkertijd de mogelijkheid van een schorsing en vernietiging *erga omnes* uitschakelt, in strijd met de uit art. 10 EG voortvloeiende eisen van daadwerkelijke en gelijkwaardige rechtsbescherming, en moet deze wetgevende bepaling aldus buiten toepassing worden gelaten, in die zin dat [...] toch schorsing en vernietiging van die bouwvergunningen moet kunnen worden gevorderd voor de nationale rechter, en met name voor de daartoe normaal bevoegde rechtsmacht, minstens op grond van middelen van gemeenschapsrecht ? »

A.10.2. De Vlaamse Regering stelt dat de verzoekende partijen geen belang meer hebben bij het zevende middel - en dat het dienvolgens ongegrond is - nu, enerzijds, het Vlaamse Gewest het decreet natuurbehoud inmiddels heeft gewijzigd en bovendien de vogel- en habitatrichtlijnen heeft geïmplementeerd, en, anderzijds, de Vlaamse Regering het besluit van 24 mei 2002 heeft genomen « tot vaststelling van de gebieden die in uitvoering van artikel 4, lid 1, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna aan de Europese Commissie zijn voorgesteld als speciale beschermingszones ». Zij verwerpt in ieder geval de invulling van een *standstill*-beginsel dat volgens de verzoekende partijen door de vogel- en habitatrichtlijnen wordt ingevoerd. Uit artikel 6, leden 3 en 4, van de habitatrichtlijn moet zelfs worden afgeleid dat de afwijkmogelijkheid die zij bieden, het voortbestaan van de soorten waarvoor de habitats werden aangewezen, niet waarborgen.

A.10.3. Het G.H.A. merkt op dat de verzoekende partijen niet aangeven tussen welke vergelijkbare categorieën de bestreden normen een onderscheid maken. Tevens wordt niet toegelicht om welke reden dat onderscheid niet objectief zou zijn, welk onwettig doel zou worden nagestreefd en/of in welk opzicht de aangewende middelen niet pertinent en niet evenredig met het doel zouden zijn. Bovendien wordt niet aangegeven op welke wijze het Hof het bestreden decreet aan artikel 6 van de habitatrichtlijn zou kunnen toetsen. Overigens gaat dat middel enkel in op de strijdigheid van het decreet van 14 december 2001 met de aangevoerde bepalingen, terwijl dat decreet niet het voorwerp van de voorliggende vordering uitmaakt. Het zevende middel is dan ook onontvankelijk.

In ondergeschikte orde meent het G.H.A. dat het zevende middel ongegrond is, omdat het bestreden decreet precies voorziet in de omzetting van de vogel- en habitatrichtlijnen voor het gebied waarin het Deurganckdok wordt aangelegd. Er valt dan ook niet in te zien om welke reden geen gebruik zou kunnen worden gemaakt van de uitzondering opgenomen in artikel 6, lid 4, van de habitatrichtlijn. Als er al enige twijfel zou bestaan omtrent de behoorlijke omzetting van die richtlijn, moet het Hof gebruik maken van de internrechtelijke interpretatiemethodes om het bestreden decreet conform de richtlijn uit te leggen. Ten slotte vloeit uit het

Europees gemeenschapsrecht niet voort dat een constitutionele procedure tegen interne wetgevende akten onvoldoende rechtsbescherming zou bieden in vergelijking met de administratiefrechtelijke rechtsbescherming tegen administratieve akten.

- B -

Ten aanzien van de opgeworpen excepties

B.1.1. De Vlaamse Regering voert aan dat de verzoekende partijen geen belang hebben bij het beroep tot vernietiging omdat alle grieven gericht zijn tegen de - overigens zelf niet bestreden - bekrachtigde vergunningen en niet tegen het bekrachtigingsdecreet zelf, minstens omdat er geen causaal verband is tussen de bestreden norm en het aangevoerde nadeel.

B.1.2. De verzoekende partijen zetten in hun beroep tot vernietiging de feiten uiteen waaruit moet blijken dat zij in hun belangen worden geschaad. Het door hen beschreven nadeel heeft niet uitsluitend betrekking op hun belangen inzake woonklimaat, leefmilieu, gezondheid, veiligheid en leefbaarheid, maar eveneens op hun belangen met betrekking tot de procedure die werd gevolgd om de bouwvergunningen te verlenen, waarvan het bestreden bekrachtigingsdecreet een onlosmakelijk onderdeel vormt. Uit artikel 5 van het decreet van 14 december 2001, dat de grondslag vormt op basis waarvan de verleende stedenbouwkundige vergunningen op 29 maart 2002 konden worden bekrachtigd, vloeit voort dat bij een eventuele vernietiging van het bekrachtigingsdecreet, ook de bedoelde stedenbouwkundige vergunningen, die wetgevende normen zijn geworden, zullen moeten worden geacht niet te zijn verleend.

B.1.3. De exceptie wordt verworpen.

B.2.1. De Vlaamse Regering betwist daarenboven het belang van de zeventachtigste verzoekende partij, die niet aantoont dat zij huurder of eigenaar is van een goed dat gelegen is binnen het gebied waarop de bouwvergunningen betrekking hebben.

B.2.2. Noch in het verzoekschrift, noch in de memorie van antwoord werd verduidelijkt waarin het belang van die verzoekende partij zou kunnen bestaan.

B.2.3. In zoverre zij gericht is tegen het door die verzoekende partij ingestelde beroep tot vernietiging, is de exceptie gegrond.

B.3.1. Volgens de Vlaamse Regering en het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen (hierna: « G.H.A. ») kunnen de verzoekende partijen niet worden benadeeld door vergunningen die zijn verleend om een leefbaarheidsbuffer en de natuurcompenserende maatregelen te verwezenlijken waarop zij aandringen, onder meer op het grondgebied van de gemeente Kruikeke, waarvan zij overigens geen inwoner zijn. In die mate zou het belang waarop ze zich beroepen tegenstrijdig zijn met de aangevoerde middelen.

B.3.2. Uit het decreet van 14 december 2001, het bestreden decreet en de daarbij bekrachtigde bouwvergunningen en alle decretale en andere maatregelen genomen om inzonderheid de vogel- en habitatrichtlijnen te eerbiedigen en uit te voeren, blijkt de samenhang tussen, enerzijds, de bouwvergunningen ter verwezenlijking van de doelstellingen waardoor de werken, handelingen en inrichtingen om het Deurganckdok aan te leggen en operationeel te maken « van dwingend groot algemeen en strategisch belang » werden verklaard om een afwijking van de bestaande procedures te verantwoorden, en, anderzijds, de bouwvergunningen ter realisatie van natuurcompenserende en leefbaarheidsmaatregelen. Bovendien zijn de grieven niet uitsluitend gericht tegen de inhoudelijke doelstellingen van de bedoelde verleende vergunningen, doch evenzeer tegen de gevolgde procedure, waarvan het discriminatoire karakter wordt aangevoerd.

B.3.3. De exceptie wordt verworpen.

B.4.1. De Vlaamse Regering betwist ten slotte de ontvankelijkheid van het beroep tot vernietiging van de gemeente Beveren, voor wie verzoekende partijen - op één na - optreden met toepassing van artikel 271 van de Nieuwe Gemeentewet. Alleen de democratisch verkozen organen van de gemeente zouden het voor een rechtspleging voor het Arbitragehof rechtens vereiste belang kunnen staven. De Vlaamse Regering wijst verder erop dat het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Beveren door het verlenen van advies bij de bouwvergunningen reeds heeft geoordeeld over het gemeentelijk belang en dat de gemeente in geen geval kan optreden tegen vergunningen voor gronden die niet op haar grondgebied zijn gelegen.

B.4.2. Artikel 271, § 1, van de Nieuwe Gemeentewet bepaalt :

« Wanneer het college van burgemeester en schepenen niet in rechte optreedt, kunnen een of meer inwoners in rechte optreden namens de gemeente, mits zij onder zekerheidstelling aanbieden om persoonlijk de kosten van het geding te dragen en in te staan voor de veroordelingen die mochten worden uitgesproken.

De gemeente kan ten aanzien van het geding geen dading treffen zonder medewerking van de inwoner of de inwoners die het geding in haar naam hebben gevoerd. »

Niets wijst erop dat de procesbekwaamheid waarin die bepaling voorziet, zou afhangen van bijzondere vereisten wanneer het om een beroep tot vernietiging bij het Arbitragehof gaat. Derhalve dient pas nadat de procesbekwaamheid is vastgesteld, te worden nagegaan of de gemeente, *qualitate qua*, getuigt van het rechtens vereiste belang om een beroep tot vernietiging bij het Hof in te stellen.

Geen van de partijen betwist dat is voldaan aan de voorwaarden van artikel 271 van de Nieuwe Gemeentewet, zodat aan de procesbekwaamheid van de gemeente Beveren niet kan worden getwijfeld.

De verzoekende partijen voeren, om het belang van de gemeente Beveren te staven, de bedreiging van een belangrijk deel van de gemeentebevolking en de vernietiging van waardevolle natuurgebieden aan. Nu het bestreden decreet en de daarbij bekrachtigde bouwvergunningen, bedoeld in artikel 2, 1° tot 8°, betrekking hebben op het grondgebied van de gemeente Beveren of betrekking hebben op de in overweging B.3.2 bedoelde samenhang tussen de verschillende bouwvergunningen, en de gemeente Beveren op de aangegeven wijze kan worden geraakt door het bestreden decreet, getuigt zij van het rechtens vereiste belang. Dat de gemeente Beveren, middels haar daartoe bevoegde organen, aan de totstandkoming van de betrokken bouwvergunningen heeft meegewerkt en sommige daarvan, mede in het licht van de doelstellingen van het decreet van 14 december 2001, zelfs gunstig heeft geadviseerd, doet aan dat belang geen afbreuk. Het belang van de gemeente Beveren is evenwel niet aangetoond in zoverre het beroep tot vernietiging gericht is tegen de bekrachtiging van de in artikel 2, 9° tot 11°, bedoelde bouwvergunningen, die geen betrekking hebben op haar grondgebied.

B.4.3. De exceptie wordt verworpen, behoudens in zoverre ze betrekking heeft op de bekrachtiging van de in artikel 2, 9° tot 11°, bedoelde bouwvergunningen.

Ten gronde

Eerste middel

B.5. In het eerste middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet door artikel 2 van het bestreden decreet, doordat ingevolge de decretale bekrachtiging van de stedenbouwkundige vergunningen, zonder objectieve en redelijke verantwoording wordt afgeweken van de gemeenrechtelijke regels inzake het wijzigen van plannen van aanleg en het verlenen van stedenbouwkundige en andere vergunningen.

B.6. Met het bestreden decreet, inzonderheid artikel 2, heeft de Vlaamse decreetgever uitvoering gegeven aan de bekrachtigingsprocedure die werd voorgeschreven in artikel 5 van het decreet van 14 december 2001 « voor enkele bouwvergunningen waarvoor dwingende redenen van groot algemeen belang gelden ». Dat decreet werd reeds bestreden met beroepen tot vernietiging die door het Hof werden verworpen bij het arrest nr. 94/2003 van 2 juli 2003.

B.7.1. Zoals het Hof in dat arrest oordeelde, was het niet onbestaanbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, dat de decreetgever voorzag in een procedure waarbij de Vlaamse Regering en in voorkomend geval andere vergunningverlenende overheden werden gemachtigd om, bij het verlenen van de stedenbouwkundige en andere vergunningen voor een reeks werken, handelingen en inrichtingen waardoor het Deurganckdok kon worden aangelegd en operationeel gemaakt en die op grond van de in overweging B.9.2 van dat arrest vermelde redenen van « dwingend groot algemeen en strategisch belang verklaard » waren, een uitzondering te maken op de bestemmingen van de plannen van aanleg. Die machtiging werd evenwel slechts verleend « omwille van het uitzonderlijk algemeen en strategisch belang van de limitatief opgesomde werken » (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2001-2002, nr. 872/1, p. 17). De verleende machtiging was beperkt, enerzijds, wat het voorwerp betreft en, anderzijds, wat de geldigheidsduur betreft (*ibid.*, p. 5).

Het Hof oordeelde tevens dat de artikelen 10 en 11 van de Grondwet evenmin waren geschonden in zoverre in artikel 5 van het voormelde decreet van 14 december 2001 een bijzondere procedure werd voorgeschreven waarbij middels de bekrachtiging een controle door het Vlaams Parlement wordt ingesteld, die zelf met een beroep tot vernietiging bij het Hof kan worden betwist.

B.7.2. De verzoekende partijen voeren in het eerste middel geen andere argumenten aan dan die welke betrekking hebben op de procedure waarover het Hof bij het arrest nr. 94/2003 van 2 juli 2003 reeds uitspraak heeft gedaan. In zoverre in hun memorie van antwoord wordt gerefereerd aan artikel 10 van het E.G.-Verdrag, valt het onderzoek van dat argument samen met het onderzoek van het zevende middel.

B.7.3. De verzoekende partijen bekritisieren wel de wijze waarop het Vlaams Parlement bij de bekrachtiging van de stedenbouwkundige vergunningen gebruik heeft gemaakt van de controlebevoegdheid die het Vlaams Parlement bij het decreet van 14 december 2001 werd verleend.

Het Hof stelt vast dat het Vlaams Parlement toepassing heeft gemaakt van de bekrachtigingsprocedure voorgeschreven in artikel 5 van het decreet van 14 december 2001, met toepassing van de daarbij vastgestelde voorwaarden. Uit de parlementaire voorbereiding (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2001-2002, nr. 1120/3, pp. 12-13) blijkt dat over elk van de verschillende bouwvergunningen die dienden te worden bekrachtigd een inhoudelijk debat kon worden gevoerd. Het Hof is niet bevoegd om te oordelen over de intensiteit van de door een wetgevende vergadering uitgeoefende controle, noch in beginsel om zich uit te spreken over haar interne werking.

B.7.4. Het eerste middel kan niet worden aangenomen.

Tweede middel

B.8. De verzoekende partijen voeren aan dat het bestreden decreet de bevoegdheidverdelende regels en de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, in samenhang gelezen met de grondwettelijke bevoegdheidsverdeling tussen de wetgevende en

de uitvoerende macht, die haar uitdrukking onder meer vindt in de artikelen 33, 36, 37, 39, 115, § 2, en 121, § 2, van de Grondwet, alsook met het verbod op machtsafwending.

B.9.1. Het Hof is niet bevoegd om een bepaling te vernietigen die de bevoegdheidsverdeling tussen de wetgevende macht en de uitvoerende macht zou schenden, tenzij die schending indruist tegen de regels inzake de bevoegdheidsverdeling tussen de Staat, de gemeenschappen en de gewesten of tenzij een wetgever, door de administratieve overheid op te dragen een maatregel te nemen die niet onder haar bevoegdheid valt, aldus een categorie van personen uitsluit van het optreden van een democratisch verkozen vergadering, waarin de Grondwet voorziet.

B.9.2. De verzoekende partijen beperken zich ertoe aan te voeren dat de Vlaamse decreetgever een bevoegdheid van de Vlaamse Regering zou hebben uitgeoefend, maar zij vermelden niet hoe aan hen op discriminerende wijze een grondwettelijke waarborg zou zijn ontzegd, terwijl het optreden van een wetgevende overheid van dien aard is dat het hun rechtsbescherming bevordert.

B.9.3. De artikelen 36, 37 en 39 van de Grondwet, die in het middel worden aangevoerd, betreffen de respectieve bevoegdheden van de federale overheden. De artikelen 33, 115, § 2, en 121, § 2, van de Grondwet houden op zichzelf geen bevoegdheidverdelende regel in de zin van artikel 1, 1°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof in. De verzoekende partijen tonen niet aan welke andere « bevoegdheidverdelende regels van de Grondwet », waaraan het Hof vermag te toetsen, zouden zijn geschonden.

B.9.4. In zoverre het middel het verschil in rechtsbescherming aanklaagt dat voortvloeit uit de bekrachtiging van de door de Vlaamse Regering verleende vergunningen door het bestreden decreet, valt het samen met het hierna te onderzoeken derde middel.

B.9.5. Het tweede middel kan niet worden aangenomen.

Derde middel

B.10. De verzoekende partijen voeren als derde middel de schending aan, door het bestreden decreet, van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de grondwettelijke bevoegdheidsverdeling tussen de wetgevende macht, enerzijds, en de rechterlijke macht en de Raad van State, anderzijds, zoals die onder meer blijkt uit de artikelen 33, 36, 39, 40, 115, § 2, en 160 van de Grondwet, met de artikelen 13 en 160 van de Grondwet, met de artikelen 6, 13 en 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en met het verbod van machtsafwending, omdat het bestreden decreet « wetens en willens » in een aantal hangende jurisdictionele procedures zou ingrijpen, zonder dat hiervoor enige redelijke verantwoording bestaat. Bovendien zou het recht op toegang tot de rechter op discriminatoire wijze worden beperkt.

B.11. Anders dan de verzoekende partijen beweren, grijpt de decreetgever niet in hangende jurisdictionele procedures in, aangezien het bestreden decreet geen stedenbouwkundige vergunningen bekrachtigt die op het ogenblik van de bekrachtiging bij een rechterlijke instantie werden bestreden.

Het bestreden decreet bekrachtigt slechts de stedenbouwkundige vergunningen die mochten worden verleend op grond van de machtiging door het decreet van 14 december 2001. De belanghebbende derden zijn daarenboven niet verstoken van het recht om de bekrachtigde stedenbouwkundige vergunningen te betwisten voor het Hof en hebben van die mogelijkheid overigens gebruik gemaakt middels het onderhavige beroep.

De verzoekende partijen zijn dus niet beroofd van hun recht op een effectieve jurisdictionele bescherming.

B.12. Het derde middel kan niet worden aangenomen.

Vierde middel

B.13. De verzoekende partijen voeren de schending aan, door het bestreden decreet, van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 16, 22 en 23

van de Grondwet, met de artikelen 8 en 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij hetzelfde Verdrag, doordat het bestreden bekrachtigingsdecreet hen zou discrimineren in de uitoefening van verschillende grondrechten, namelijk het eigendomsrecht, het recht op bescherming van het leefmilieu en het recht op eerbiediging van het privé-leven.

B.14.1. In zoverre de verzoekende partijen zich gediscrimineerd achten in de uitoefening van hun eigendomsrecht, dient te worden opgemerkt dat de ordening van de ruimte op wettige wijze eigendomsbeperkingen kan inhouden. De eigendomsbeperkingen die van overheidswege worden opgelegd, zijn toegestaan indien ze beantwoorden aan een rechtmatig evenwicht tussen het algemeen belang van de gemeenschap en de bescherming van de grondrechten van het individu (zie o.m. Europees Hof voor de Rechten van de Mens, 23 september 1982, *Sporrong en Lönnroth t/ Zweden*; 25 oktober 1989, *Allan Jacobson t/ Zweden*; 20 november 1995, *Pressos Compania Naviera S.A. en anderen t/ België*; 23 oktober 1997, *National and Provincial Building Society, The Leeds Permanent Building Society en The Yorkshire Building Society t/ Verenigd Koninkrijk*; 23 november 2000, *Ex-Koning van Griekenland en anderen t/ Griekenland*, 9 juli 2002, *Balanescu t/ Roemenië*; 12 december 2002, *Wittek t/ Duitsland*; 16 januari 2003, *Nastou t/ Griekenland*).

B.14.2. De door het bestreden decreet bekrachtigde maatregelen moeten worden beschouwd als beperkingen van het eigendomsrecht die door de overheid zijn opgelegd in het algemeen belang, namelijk het uitzonderlijk algemeen en strategisch belang van de limitatief opgesomde werken. Zij berusten op een afweging van respectievelijk het algemeen belang van het ganse Vlaamse Gewest bij het strategisch project en het beschermenswaardig karakter van de belangen van het individu. Vanwege hun aard, vanwege de waarborgen waarin zij voorzien en vanwege de schadeloosstelling waartoe zij aanleiding geven, kunnen de eigendomsbeperkingen redelijkerwijze en in hun algemeenheid beschouwd, niet worden geacht onevenredige gevolgen te hebben voor de pachters of eigenaars van de gronden waarop de maatregelen toepassing zouden vinden.

B.15.1. De verzoekende partijen voeren ook een schending aan van de artikelen 10 en 11, in samenhang gelezen met artikel 22, van de Grondwet en artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

B.15.2. Artikel 22 van de Grondwet bepaalt :

« Ieder heeft recht op eerbiediging van zijn privé-leven en zijn gezinsleven, behoudens in de gevallen en onder de voorwaarden door de wet bepaald.

De wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel waarborgen de bescherming van dat recht. »

Artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens bepaalt :

« Eenieder heeft recht op eerbiediging van zijn privé leven, zijn gezinsleven, zijn huis en zijn briefwisseling.

Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan met betrekking tot de uitoefening van dit recht dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving nodig is in het belang van 's lands veiligheid, de openbare veiligheid, of het economisch welzijn van het land, de bescherming van de openbare orde en het voorkomen van strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden, of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen. »

B.15.3. Het recht op de eerbiediging van het privé- en gezinsleven heeft als essentieel doel de personen te beschermen tegen inmengingen in hun privé-leven, hun gezinsleven, hun woning of hun briefwisseling. Het voorstel dat is voorafgegaan aan de aanneming van artikel 22 van de Grondwet beklemtoonde « de bescherming van de persoon, de erkenning van zijn identiteit en de belangrijkheid van zijn ontplooiing en die van zijn gezin » en het onderstreepte de noodzaak om het privé- en gezinsleven te beschermen tegen « inmenging, onder meer als gevolg van de onafgebroken ontwikkeling van de informatietechnieken, wanneer maatregelen van opsporing, onderzoek en controle door de overheid en particuliere instellingen worden uitgevoerd bij het uitoefenen van hun functie of hun activiteit » (*Parl. St.*, Senaat, B.Z. 1991-1992, nr. 100-4/2°, p. 3).

B.15.4. Uit de parlementaire voorbereiding van artikel 22 van de Grondwet blijkt bovendien dat de Grondwetgever « een zo groot mogelijke concordantie [heeft willen nastreven] met artikel 8 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, teneinde betwistingen over de inhoud van dit Grondwetsartikel respectievelijk artikel 8 van het EVRM te vermijden » (*Parl. St.*, Kamer, 1993-1994, nr. 997/5, p. 2).

B.15.5. Uit de tekst zelf van artikel 22 van de Grondwet volgt dat de gewesten, in de uitoefening van hun bevoegdheden, de eerbiediging van het privé-leven moeten waarborgen.

B.15.6. Geen van de door het bestreden decreet bekrachtigde maatregelen kan worden beschouwd als een rechtstreekse miskening van die bepaling of als een ongeoorloofde inmenging in de persoonlijke of familiale ontwikkeling van de verzoekende partijen.

Weliswaar oefenen die maatregelen hierop een invloed uit, die in het bijzonder het gevolg is van de voormelde eigendomsbeperkingen. Dat volstaat evenwel niet om te besluiten tot schending van de in het middel vermelde grondrechten. De decreetgever heeft immers voldaan aan alle formele en materiële voorschriften die een inmenging zouden kunnen verantwoorden. Zo voorziet het bestreden decreet in de vereiste bepaling van intern recht met algemene en onpersoonlijke draagwijdte waarvan de verzoekende partijen kennis konden krijgen en die in duidelijke bewoordingen is gesteld zodat zij hun gedrag erop hebben kunnen afstemmen. Bovendien getuigt het bestreden decreet van het noodzakelijk karakter, in een democratische samenleving, van de inmenging, in het belang van de economische welvaart van het gewest die, zoals reeds in het arrest nr. 94/2003 is aangetoond, ook te dezen wordt nagestreefd.

B.16.1. De verzoekende partijen voeren ten slotte een schending aan van de artikelen 10 en 11, in samenhang gelezen met artikel 23, van de Grondwet, in zoverre dat artikel het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu waarborgt.

B.16.2. Artikel 23 van de Grondwet bepaalt :

« Ieder heeft het recht een menswaardig leven te leiden.

Daartoe waarborgen de wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel, rekening houdend met de overeenkomstige plichten, de economische, sociale en culturele rechten, waarvan ze de voorwaarden voor de uitoefening bepalen.

Die rechten omvatten inzonderheid :

[...]

4° het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu;

[...]. »

B.16.3. Overeenkomstig artikel 23 van de Grondwet, dat het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu opneemt onder de economische, sociale en culturele rechten, staat het aan de bevoegde wetgever om de voorwaarden voor de uitoefening van die rechten te bepalen.

Uit de wijze waarop zowel het machtigingsdecreet als het bekrachtigingsdecreet tot stand zijn gekomen, blijkt dat de decreetgever de nodige maatregelen heeft genomen om het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu te verzoenen met de doelstelling die ten grondslag ligt aan de bekrachtigde bouwvergunningen. De bekrachtiging van de bouwvergunningen kan dan ook niet worden beschouwd als een onevenredige maatregel die het mogelijk zou maken te besluiten tot een discriminatie van de verzoekende partijen in de uitoefening van hun recht op de bescherming van een gezond leefmilieu.

B.17. Het vierde middel kan niet worden aangenomen.

Vijfde en zesde middel

B.18. In het vijfde middel voeren de verzoekende partijen de schending aan, door het bestreden decreet, van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met het verbod op machtsafwendings en met de beginselen van behoorlijke wetgeving. In het zesde middel voeren zij de schending aan, door het bestreden decreet, van de bevoegdheidsverdelende regels van de Grondwet. Enerzijds, zou het Vlaamse Gewest niet bevoegd zijn om de bevoegdheden van de Raad van State te beperken, aangezien die aangelegenheid door artikel 160 van de Grondwet aan de federale wetgever is voorbehouden. Anderzijds, zou het Vlaamse Gewest evenmin bevoegd zijn om de toepassing te beperken van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, wat inhoudt dat in wezen eenzijdige rechtshandelingen met een individuele draagwijdte niet zonder motivering kunnen worden bekrachtigd.

B.19. Het vijfde en het zesde middel steunen op dezelfde argumenten als die waarop het eerste en het derde middel zijn gebaseerd.

Wat in het bijzonder het zesde middel betreft, is reeds in B.11 aangetoond dat de verzoekende partijen in hun recht op toegang tot de rechter niet werden gediscrimineerd. Ook het middel, afgeleid uit de schending van de bevoegdheidverdelende bepalingen, in het bijzonder artikel 160 van de Grondwet, is niet gegrond. Het bestreden decreet beperkt immers niet de bevoegdheden van de Raad van State, zodat de decreetgever niet is getreden op de ter zake aan de federale wetgever voorbehouden bevoegdheid.

Het middel, afgeleid uit de schending van een bevoegdheidverdelende regel, in samenhang gelezen met de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, kan evenmin worden aangenomen, omdat die wet niet van toepassing is op wetskrachtige normen.

B.20. Het vijfde en het zesde middel kunnen niet worden aangenomen.

Zevende middel

B.21. In het zevende middel voeren de verzoekende partijen een schending aan, door het bestreden decreet, van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 10 van het E.G.-Verdrag, artikel 4 van de richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (hierna : vogelrichtlijn) en artikel 6 van de richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (hierna : habitatrictlijn).

B.22.1. Het Hof heeft in zijn arrest nr. 94/2003 van 2 juli 2003 een soortgelijk middel, aangevoerd tegen het decreet van het Vlaamse Gewest van 14 december 2001, onderzocht en het in volgende bewoordingen verworpen :

« B.35. Artikel 10 van het E.G.-Verdrag bepaalt :

' De lidstaten treffen alle algemene of bijzondere maatregelen welke geschikt zijn om de nakoming van de uit dit Verdrag of uit handelingen van de instellingen der Gemeenschap voortvloeiende verplichtingen te verzekeren. Zij vergemakkelijken de vervulling van haar taak.

Zij onthouden zich van alle maatregelen welke de verwezenlijking van de doelstellingen van dit Verdrag in gevaar kunnen brengen. '

Artikel 6 van de Habitatrictlijn bepaalt :

' 1. De Lid-Staten treffen voor de speciale beschermingszones de nodige instandhoudingsmaatregelen; deze behelzen zo nodig passende specifieke of van ruimtelijke-orderingsplannen deel uitmakende beheersplannen en passende wettelijke, bestuursrechtelijke of op een overeenkomst berustende maatregelen, die beantwoorden aan de ecologische vereisten van de typen natuurlijke habitats van bijlage I en de soorten van bijlage II die in die gebieden voorkomen.

2. De Lid-Staten treffen passende maatregelen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de speciale beschermingszones niet verslechtert en er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen voor zover die factoren, gelet op de doelstellingen van deze richtlijn een significant effect zouden kunnen hebben.

3. Voor elk plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor zo'n gebied, wordt een passende beoordeling gemaakt van de gevolgen voor het gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied. Gelet op de conclusies van de beoordeling van de gevolgen voor het gebied en onder voorbehoud van het bepaalde in lid 4, geven de bevoegde nationale instanties slechts toestemming voor dat plan of project nadat zij de zekerheid hebben verkregen dat het de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied niet zal aantasten en nadat zij in voorkomend geval inspraakmogelijkheden hebben geboden.

4. Indien een plan of project, ondanks negatieve conclusies van de beoordeling van de gevolgen voor het gebied, bij ontstentenis van alternatieve oplossingen, om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, toch moet worden gerealiseerd, neemt de Lid-Staat alle nodige compenserende maatregelen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft. De Lid-Staat stelt de Commissie op de hoogte van de genomen compenserende maatregelen.

Wanneer het betrokken gebied een gebied met een prioritair type natuurlijke habitat en/of prioritaire soort is, kunnen alleen argumenten die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijke gunstige effecten dan wel, na advies van de Commissie, andere dwingende redenen van groot openbaar belang worden aangevoerd. '

Artikel 7 van dezelfde richtlijn bepaalt :

' De uit artikel 6, leden 2, 3 en 4, voortvloeiende verplichtingen komen in de plaats van de verplichtingen die voortvloeien uit artikel 4, lid 4, eerste zin, van Richtlijn 79/409/EEG, voor wat betreft de speciale beschermingszones die overeenkomstig artikel 4, lid 1, van die richtlijn zijn aangewezen of bij analogie overeenkomstig artikel 4, lid 2, van die richtlijn zijn erkend, zulks vanaf de datum van toepassing van de onderhavige richtlijn, dan wel vanaf de datum van de aanwijzing of erkenning door een Lid-Staat overeenkomstig Richtlijn 79/409/EEG, indien deze datum later valt. '

B.36.1. Bij het besluit van de Vlaamse Regering van 17 oktober 1988 ' tot aanwijzing van speciale beschermingszones in de zin van artikel 4 van de Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand ' (*Belgisch Staatsblad*, 29 oktober 1988), gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 20 september 1996 (*Belgisch Staatsblad*, 12 oktober 1996), bij het besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 1998 (*Belgisch Staatsblad*, 25 juli 1998) en bij het besluit van de Vlaamse Regering van 17 juli 2000 (*Belgisch Staatsblad*, 31 augustus 2000), werd als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, lid 1, van de voormelde richtlijn 79/409/EEG (hierna vogelrichtlijn) aangewezen :

' 3.6. de op de bijlage 13 van dit besluit aangegeven zone, gelegen in de gemeenten Antwerpen, Beveren en Sint-Gillis-Waas en bekend onder de naam " Schorren en polders van de Beneden-Schelde " :

- slikken en brakwaterschorren;
- dijken;
- krekens en hun oevervegetatie. '

Blijkens artikel 5 van dat besluit heeft die aanwijzing uitwerking vanaf de datum van bekendmaking van het besluit in het *Belgisch Staatsblad*, dit is op 29 oktober 1988. Met toepassing van artikel 7 van de habitatrichtlijn zijn de bepalingen van artikel 6 van die richtlijn vanaf die datum van toepassing op voormeld gebied.

B.36.2. De partijen betwisten niet dat de in artikel 2, 1°, 2°, 3° en 4°, van het bestreden decreet van 14 december 2001 beoogde werken, handelingen en inrichtingen, gedeeltelijk betrekking hebben op het in B.36.1 omschreven gebied. Zij betwisten evenmin dat die werken, handelingen en inrichtingen te beschouwen zijn als een ' plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het gebied ' en dat het ' afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor zo'n gebied ' in de zin van artikel 6, lid 3, van de habitatrichtlijn.

Hieruit volgt dat een dergelijk plan of project maar kan worden gerealiseerd mits voldaan is aan alle in de habitatrichtlijn dienaangaande gestelde voorwaarden :

- er moet een passende beoordeling worden gemaakt van de gevolgen voor het gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied (artikel 6, lid 3);

- indien het plan of project, ondanks negatieve conclusies van de beoordeling van de gevolgen voor het gebied, bij ontstentenis van alternatieve oplossingen, om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, toch moet worden gerealiseerd, moeten alle nodige compenserende maatregelen worden genomen om te waarborgen dat de algehele samenhang van ' Natura 2000 ' bewaard blijft en moet de Lid-Staat de Europese Commissie op de hoogte stellen van de genomen compenserende maatregelen (artikel 6, lid 4).

B.36.3. Met toepassing van artikel 6, lid 3, van de habitatrichtlijn, werd een milieueffectrapport opgesteld en op 5 oktober 2001 conform verklaard. Dat rapport geldt als een ' beoordeling van de gevolgen voor het gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied '.

Uit het onderzoek van de andere middelen is gebleken dat de decreetgever, zonder zijn beoordelingsbevoegdheid te overschrijden, van oordeel was dat het project om dwingende redenen van groot openbaar belang onverwijld moest worden gerealiseerd.

Met toepassing van artikel 6, lid 4, van de habitatrichtlijn werden in artikel 2, 5°, van het bestreden decreet de natuurcompenserende maatregelen vastgesteld. De naleving van de relevante Europese en gewestelijke regelgeving inzake het natuurbehoud wordt bovendien gewaarborgd door artikel 4 van het bestreden decreet. Het Hof stelt vast dat die natuurcompenserende maatregelen ruimer zijn dan die welke waren vastgesteld in het inmiddels door de Raad van State geschorste herziene gewestplan.

Het staat niet aan het Hof, maar aan de Europese Commissie, bijgestaan door het Comité bedoeld in artikel 20 van de habitatrichtlijn, te oordelen of voldaan is aan de eis dat alle nodige compenserende maatregelen werden genomen om te waarborgen dat de algehele samenhang van het Europees ecologisch netwerk 'Natura 2000' bewaard blijft, nu dat netwerk nog niet definitief werd afgebakend, met toepassing van artikel 4, lid 2, laatste alinea, van de habitatrichtlijn en daartoe overigens nog tijd is tot 10 juni 2004 met toepassing van artikel 4, lid 4, van de habitatrichtlijn. Het Hof kan ermee volstaan vast te stellen dat alle natuurcompenserende maatregelen werden genomen die zijn aangegeven in het voormelde milieueffectrapport.

Blijkens de door de Vlaamse Regering ingediende stukken, meer bepaald de Nota aan de Vlaamse Regering (VR/2002/18.03/DOC.0207) van 18 maart 2002, werd het bestreden decreet, zoals overigens uitdrukkelijk werd aangekondigd in de parlementaire voorbereiding ervan, met toepassing van artikel 6, lid 4, van de habitatrichtlijn, meegedeeld aan de Europese Commissie.

B.36.4. Onder voorbehoud van een andere beslissing van de Europese Commissie of van de Raad, eventueel onder controle van het Hof van Justitie, heeft het Hof geen elementen om ertoe te besluiten dat het bestreden decreet artikel 6 van de Habitatrichtlijn, in samenhang gelezen met artikel 10 van het E.G.-Verdrag, schendt. Het valt dan ook niet in te zien in welk opzicht op discriminatoire wijze afbreuk zou worden gedaan aan de rechten die de verzoekende partijen uit die bepalingen zouden putten. »

B.22.2. Er zijn te dezen geen redenen om anders te beslissen.

B.22.3. Weliswaar wordt in het thans aangevoerde middel ook verwezen naar artikel 4 van de vogelrichtlijn, doch die bepaling is niet relevant ten aanzien van het aan het Hof voorgelegde probleem. Artikel 4 van de vogelrichtlijn betreft de verplichting van de Lid-Staten om speciale beschermingszones aan te wijzen en er de nodige beschermingsmaatregelen toe te passen, terwijl het te dezen niet gaat om de aanwijzing van dergelijke zones, maar wel, zoals het Hof in zijn arrest nr. 94/2003 heeft uiteengezet, om de realisatie van een project in een bestaande speciale beschermingszone, dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van dat gebied. Daarop is uitsluitend het bepaalde in artikel 6, lid 3 en lid 4, van de habitatrichtlijn van toepassing.

B.22.4. De verzoekende partijen verduidelijken thans dat artikel 10 van het E.G.-Verdrag zou zijn geschonden omdat de rechtspleging voor het Arbitragehof niet dezelfde rechtsbescherming biedt als een rechtspleging voor de Raad van State, « vermits het Hof niet eens bevoegd is om het bestreden decreet rechtstreeks te toetsen aan het Europees gemeenschapsrecht ». Zij zouden in de bij dat artikel gewaarborgde rechtsbescherming worden gediscrimineerd omdat de decretaal bekrachtigde bouwvergunningen, anders dan de door de administratieve overheid verleende bouwvergunningen, niet rechtstreeks kunnen worden getoetst aan de in B.21 vermelde richtlijnen.

B.22.5. Artikel 10 van het E.G.-Verdrag legt aan de Lid-Staten de plicht op tot gemeenschapstrouw in hun verhouding tot de Gemeenschap. Deze plicht geldt ook « voor alle met overheidsgezag beklede instanties in de Lid-Staten, en dus, binnen het kader van hun bevoegdheden, ook voor de rechterlijke instanties » (H.v.J., 8 oktober 1987, Kolpinghuis Nijmegen BV, 80/86, *Jur.*, 1987, p. 3986).

Uit de parlementaire voorbereiding van het bestreden bekrachtigingsdecreet kan, net zomin als uit die van het machtigingsdecreet van 14 december 2001, worden afgeleid dat de gevolgde procedure ertoe strekte de toepassing van het Europees gemeenschapsrecht in het algemeen en de in het middel vermelde richtlijnen in het bijzonder, en het toezicht hierop, te beperken of uit te sluiten. Gelet op het arrest nr. 94/2003 van het Hof en op de ongegrondheid van alle voorgaande middelen in deze zaak, dient te worden uitgegaan van de internrechtelijke grondwettigheid van de procedure vastgesteld in het decreet van 14 december 2001 en uitgevoerd door het thans bestreden decreet.

B.22.6. Overeenkomstig het in artikel 10 van het E.G.-Verdrag neergelegde samenwerkingsbeginsel is « het de nationale rechter [...] die wordt belast met de zorg voor de rechtsbescherming welke voor de justitiabelen voortvloeit uit de rechtstreekse werking van gemeenschapsrechtelijke bepalingen » (H.v.J., 16 december 1976, *Rewe t/ Landwirtschaftskammer Saarland*, 33/76, *Jur.*, 1976, p. 1998). Dat beginsel staat evenwel niet eraan in de weg dat het « een aangelegenheid is van de nationale rechtsorde van elke Lid-Staat om de bevoegde rechter aan te wijzen en de procesregels te geven voor de rechtsvorderingen met het oog op de bescherming van de rechten welke de justitiabelen aan de rechtstreekse werking van het gemeenschapsrecht ontleen, met dien verstande dat deze regels niet ongunstiger mogen zijn dan die voor soortgelijke nationale vorderingen » (*ibid.*).

Wanneer, zoals het te dezen het geval was, aan de uitvoerende macht de bevoegdheid werd verleend om uitvoeringsbesluiten te nemen die kunnen afwijken van wetskrachtige normen, onder de voorwaarde van decretale bekrachtiging, zijn de belanghebbende derden niet verstoken van het recht om die bouwvergunningen, na de bekrachtiging ervan, op grond van artikel 142 van de Grondwet, voor het Hof te bestrijden.

De bevoegdheidsverdeling tussen de onderscheiden rechtscolleges vloeit voort uit de artikelen 142, 144 tot 146, en 158 tot 161 van de Grondwet. Die bevoegdheidsverdeling bevat voor de onderscheiden rechtscolleges voldoende waarborgen om, elk voor wat de hen door de Grondwet verleende bevoegdheid betreft, de voorrang van het Europees gemeenschapsrecht te verzekeren.

B.22.7. Daaruit volgt dat de verzoekende partijen niet worden gediscrimineerd in de rechten die zij menen te kunnen ontleen aan artikel 10 van het E.G.-Verdrag.

B.23.1. Wijzend op de verplichting daartoe voor elk rechtscollege dat in laatste aanleg oordeelt, hebben de verzoekende partijen in hun memorie van antwoord en ter terechtzitting het Hof verzocht respectievelijk één en acht bijkomende prejudiciële vragen te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen.

B.23.2. Wanneer een vraag met betrekking tot de uitlegging van het gemeenschapsrecht wordt opgeworpen in een zaak aanhangig bij een nationale rechterlijke instantie waarvan de beslissingen volgens het nationale recht niet vatbaar zijn voor hoger beroep, is die instantie, overeenkomstig artikel 234, derde alinea, van het E.G.-Verdrag, gehouden die vraag te stellen aan het Hof van Justitie. Die verwijzing is evenwel niet nodig wanneer die rechterlijke instantie heeft vastgesteld « dat de opgeworpen vraag niet relevant is of dat de betrokken gemeenschapsbepaling reeds door het Hof is uitgelegd of dat de juiste toepassing van het gemeenschapsrecht zo evident is, dat redelijkerwijze geen ruimte voor twijfel kan bestaan » (H.v.J., 6 oktober 1982, inzake S.R.L. CILFIT en anderen t/ Italiaans Ministerie van Volksgezondheid, 283/81, *Jur.*, 1982, 3415).

B.23.3. De eerste reeks van vier prejudiciële vragen heeft betrekking op artikel 10 van het E.G.-Verdrag. Zonder dat dient te worden nagegaan of aan het Hof nog een verzoek tot het stellen van prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen kan worden voorgelegd buiten de termijnen die door de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof op dwingende wijze zijn voorgeschreven voor de neerlegging van de memories op grond waarvan de rechtspleging wordt gevoerd, stelt het Hof vast dat, in het licht van hetgeen in B.22.6 is gesteld, omtrent de juiste toepassing van artikel 10 E.G.-Verdrag te dezen, geen redelijke twijfel kan bestaan.

B.24. De tweede reeks van vijf prejudiciële vragen betreft artikel 10 van het E.G.-Verdrag, in samenhang gelezen met diverse bepalingen van de vogelrichtlijn en de habitatrichtlijn, waarvan de omzetting in het interne recht, voor wat het Vlaamse Gewest betreft, werd vervolledigd bij het Vlaamse decreet van 19 juli 2002.

Het antwoord op die vragen is niet relevant voor het onderzoek van het zevende middel. Zij strekken immers ertoe de toetsing van het Hof uit te breiden tot andere bepalingen van de Vlaamse regelgeving dan die welke in deze zaak zijn bestreden (vijfde vraag), wat niet toelaatbaar is, of steunen op een duidelijk verkeerde lezing van de relevante bepalingen van de vogelrichtlijn en de habitatrichtlijn (zesde, zevende en achtste vraag) of betreffen een kwestie die, zoals het Hof reeds aangaf in zijn arrest nr. 94/2003, blijkens de bewoordingen van de habitatrichtlijn zelf in de eerste plaats ter beoordeling staat van de Europese Commissie (negende vraag), instelling die in kennis werd gesteld van de in het geding zijnde bepalingen.

B.25. Het zevende middel kan niet worden aangenomen.

Om die redenen,

het Hof

verwerpt het beroep.

Aldus uitgesproken in het Nederlands, het Frans en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 26 november 2003.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

A. Arts